

چگونگی رفرنس دهی به روش ونکوور (فارسی و انگلیسی)

سیستم رفرنس نویسی ونکوور

در سیستم رفرنس نویسی ونکوور لیست منابع به ترتیب استفاده در متن می آید . نام مجلات علوم پزشکی که در index medicus ثبت شده اند به طور مخفف هر سال در لیست National library of Medicine وارد می شود؛ که برای رفرنس نویسی به سیستم ونکوور مورد استفاده واقع می شود.

در برخی مجلات فرمت برخی مطالب گاهی با هم متفاوت است ، مثلاً در برخی مجلات شماره صفحات به طور کامل نگارش می شود مثل ۵۰۲-۵۰۹ ، و برخی عدد دوم کامل نوشته نمی شود مثل ۹-۵۰۲، و برخی مجلات در نقطه گذاری ها متفاوت عمل می نمایند.

طریقه نگارش شماره منابع در متن

در مدل رفرنس نویسی ونکوور که در اکثر ژورنال های پزشکی استفاده می شود ، رفرنس در متن به شکل شماره به صورت بالانویس (Superscript) آورده می شود مثل:

It is impossible to record a stable maxillomandibular relationship in patients with remporomandibular disfunction¹
شماره رفرنس ها در متن در این سیستم: قبل از کاما (,) یا نقطه (.) یا قبل از کولون (:), و سمی کولون (;) می آیند.
شماره رفرنس ها در متن به ترتیب استفاده می آید.

چنانچه از یک رفرنس در دو قسمت از متن استفاده می شود همان شماره رفرنس اصلی مجدداً ذکر می شود و نیازی به دادن شماره جدید نیست.
چنانچه دو رفرنس برای یک جمله مدنظر است شماره هر دو رفرنس در جلوی جمله می آید مثل:

There is strong evidence of benefit in elderly patients 12, 13 ...

چنانچه بیش از دو رفرنس برای یک مطلب می آید در جلوی جمله محدوده رفرنس مشخص می شود مثل:

There is strong evidence of benefit in elderly patients ۱۲-۱۴ ...

چنانچه ترکیبی از رفرنس های متوالی و غیرمتوالی در انتهای متن استفاده می شود، شماره رفرنس منفرد و محدوده سایر رفرنس ها ذکر می شود
مثل:

There is strong evidence of benefit in elderly patients 10, 12-14 ...

طریقه نگارش لیست رفرنس ها در انتهای مقاله یا پایان نامه

رفرنس ها باید براساس ترتیب استفاده در متن شماره گذاری شوند.

رفرنس هایی که در زیرنویس شکل ها یا جداول آورده می شوند باید براساس ترتیب اولین شماره ای که در متن به آن جدول یا شکل اشاره شده، شماره گذاری شوند.

رفرنس های ثانویه

گاهی در مقاله ای به رفرنس های دیگری اشاره می شود که حاوی مطالب مورد نیاز شما است ، ولی دسترسی به آن منبع ثانویه برای شما امکان پذیر نیست. اگر چنین بود شما به منبع ثانویه رفرنس ندهید . باید کاملاً مشخص باشد که شما رفرنس ثانویه را در اختیار نداشته اید . در عوض از

این فرم رفرنس نویسی باید استفاده شود. در متن شماره رفرنس ثانویه که در اختیار ندارید را شماره گذاری می کنید ولی در قسمت منابع ذکر می نمایید: [منبع ثانویه]: در [منبع اولیه]
مثال در متن:

There is strong evidence of benefit in elderly patients 12 ... ,

طریقه نگارش رفرنس در قسمت منابع برای مثال فوق:

;Johnson VA, Brun-Vezicnet F. Update of the drug resistance mutations is HIV-1. top HIV Med 2005
In: Deeks SG. Antiretroviral treatment of HIV infected adults. BMJ 2006; 332: 1489-93 ۱۲۵-۳۱، :۱۳

طریقه نگارش مقالات به عنوان رفرنس:

عنوان مجله باید براساس مدلی که در مدلاین استفاده می شود به طور مخفف (abreviate) نگارش شود. لیست ژورنال ها در (Medline) Index Medics آورده شده است.

طریقه نگارش مقالات استاندارد به عنوان رفرنس:

نام نویسنده اول در ابتدا نوشته می شود و چنانچه تعداد نویسندگان از این بیشتر باشد کلمه et al آورده می شود

Halpten SD, Ubel PA, Caplan AL, Marion DW, Palmer AM, Schiding JK, et al. Regulation of interstitial -1
.excitatory amino acid concentrations after cortical contusion injury. Brain Res 2002; 935 (1-2): 40-6

در مجلاتی که صفحه بندی جلد های مجله به طور پیوسته و متوالی آورده می شود ، می توان ماه و شماره issue را حذف نمود . (اکثر مجلات پزشکی به طور پیوسته چاپ می شوند)
مثال:

Halpern SD, Ubel PA, Caplan AL. Solid-organ transplantation in HIV – infected patients. N Engl J Med 2002; 284-7

چنانچه شماره صفحات مجله پیوسته نیست ماه و شماره issue آورده می شود. مثل:

Halpern SD, Ubel PA, caplan AL. Solid – organ trans plantation in HIV infected patients. N Engl J Med 2002 Jul 25;
.347(4): 284-7

نوع مقاله را در صورتی که لازم باشد می توان ذکر نمود مثلاً : چنانچه مقاله ای به شکل نامه علمی چاپ شده است یا از خلاصه مقاله استفاده شود قبل از نام مجله ذکر می گردد.

.Enzenberger W, Fischer PA. Metronome in parkinson’s disease [letter]. Lancet 1996; 347:1337

Petretz B, Bimstein E. Periodontal status in childhood and early adolescence. [Abstract]. J Clin Pediatr Dent 1996;
.20(3): 229-32

در صورت تمایل محل یا data base اختصاصی رفرنس مورد نظر را نیز می توان ذکر نمود مثل:

Halpern SD, Ubel PA, Caplan AL. Solid – organ trans plantation in HIV-infected patients. N Engl J Med 2002;
.347(4): 284-7. Cited in PubMed; PMID /2/40307

چنانچه یک سازمان یا تشکیلات (Organization) به عنوان نویسنده مقاله مطرح باشد، نام سازمان به عنوان نویسنده آورده می شود مثل:

Diabetes prevention program research group. Hypertension, insulin and proinsulin in participants with impaired glucose tolerance. J Appl Physion 2002; 40(5): 679-86

چنانچه هم شخص و هم یک سازمان به عنوان نویسنده مطرح باشند طریقه نگارش رفرنس مانند مثال فوق است با این تفاوت که اسم اشخاص قبل از نام سازمان، نگارش می شود.

در مواردی که در مقاله نام هیچ نویسنده یا سازمانی ذکر نشده در ابتدا عنوان مقاله و سپس مشخصات مجله آورده می شود. مثل: .st Century heart solution may have a sting in the tail. BMJ 2002; 325 (7357): 184۲۱

در مواردی که مقاله به زبان انگلیسی نگارش نشده است معمولاً در مدلاین عنوان آن به انگلیسی ترجمه شده و در پراپرتز قرار گرفته است و مخفف راهنمای زبان نیز اضافه شده است.

در مواردی که مجلد مجله (Volume) به شکل ضمیمه (Supplement) آورده شده است؛ پس از شماره جلد کلمه Suppl در پراپرتز یا بدون آن آورده می شود مثل:

Gazzard B. British HIV Association guidelines for the treatment of HIV infected adults with antiretroviral therapy. HIV Med 2005; 6(Suppl 2): 1-61

Warner JO, Jones CA, Kilburn SA. Pre natal sensitization in humans. Pediatr Allergy Immunol 2000; 11 Suppl 13: 6-8

در مواردی که شماره issue جزء ضمیمه مجله باشد کلمه Suppl پس از شماره issue آورده می شود و طریقه نگارش به شرح زیر است:

.Glauser TA. Integration clinical trial data into clinical practice. Neurology 2002; 58(12 Suppl 7): 6-12

چنانچه شماره volume در آدرس مقاله وجود نداشته باشد ولی شماره issue موجود است شماره issue در پراپرتز آورده می شود مثل:

.Gonzales JB. Use of tissue conditioners and resilient liners. Dent Clin North AM 1997; (2)249-59

چنانچه شماره volume و شماره issue هیچکدام وجود ندارند، ماه انتشار و شماره صفحات آورده می شود. مثل:

.Ahrar K. Development of a large animal model for lung tumors. J Vasc Interv Radial 2002 Jun: 1-6

نگارش مقالات با فرمت الکترونیکی

چنانچه مقاله از طریق اینترنت و یک website جستجو و یافت شده است ، آدرس خود مقاله با فرمت چاپی نوشته می شود و در ادامه ، آدرس سایت مورد جستجو و تاریخ بررسی و آخرین کنترل صفحه / وب سایت / منبع نیز نوشته می شود.

Joenes DW, Sutow EJ, Graham BS. Influence of plasticizer on soft polymer gelation. J Dent Res 1986; 65(5): 634-42

.(Available from: <http://bmj. journals.com/cgi/content/full/333/7571/723> (accessed 10 Oct2006

چنانچه یک فایل کامپیوتری به عنوان رفرنس مورد استفاده قرار می گیرد. نام فایل یا برنامه کامپیوتری، شماره version برنامه و سال آن آورده می شود.

مثال:

Hemodynamic III: The ups and downs of hemodynamic [computer program]. Version 2.2. Orlando (FL): Computerized educational systems, 1993

چنانچه از یک Homepage/ website به عنوان رفرنس استفاده می شود نام homepage ، محل آن ، موضوع مورد استفاده ، تاریخ update سایت و آدرس سایت آورده می شود.

مثال:

Cancer – pain. Org [homepage on the Internet]. New York: Association of cancer online Resources, Inc; c 2000-01
./[updated 2002 May 16; cited 2002 Jul 9]. Available from: <http://www.cancer-pain-org>

چنانچه موضوعی از برنامه های رادیویی یا تلویزیونی به عنوان رفرنس در متن استفاده شده نام برنامه در گیومه و کانال مورد استفاده و تاریخ
پخش موضوع نگارش می شود:

“The world’s first face transplant”, BB C2, 17 Oct 2006

چنانچه موضوعی با شنیدن مطلبی در یک سمینار یا ... مورد استفاده به عنوان منبع در یک متن استفاده شود ، عنوان موضوع مورد استفاده ، نام
کنفرانس و زمان آن نوشته می شود.

مثال:

Arsenic in Drinking water: An update on the science; Benefite and cost: Hearing Before the subcomm. On
(Environment. Technology of the House comm.com. on science, 107th cong, 1St sess. (Oct. 4, 2001

نحوه نگارش کتاب به عنوان رفرنس

چنانچه شخص یا اشخاصی به عنوان نویسنده کتاب هستند ، نام نویسنده، عنوان کتاب، شماره(ویرایش) در صورتی که اولین ed نباشد، محل نشر و
ناشر آن و سال انتشار مورد نیاز است. (آوردن شماره صفحات در انتهای رفرنس در مجلات مختلف متفاوت است).
مثال:

Anusavice KJ. Philip’s science of dental materials. 10th ed. Philadelphia: WB sunders; 1996. Kennedy I, Grubb A.
.Medical law. London: Butterworth; 2000

چنانچه کتاب دارای ویراستار (editor) یا مؤلف (complier) می باشد طریقه نگارش آن به عنوان رفرنس به همان شکل نگارش کتاب است با
:پس از نام افراد آورده می شود. مثل:

Johnson CD, Taylor I, editors. Recent advances in surgery. 2nd ed. Edingburg: editor یا compiler تفاوت که کلمه
.Churchill living stone;2000

چنانچه فصلی از یک کتاب به عنوان رفرنس استفاده شود طریقه نگارش آن به این صورت است که ابتدا نام نویسندگان آن فصل و سپس عنوان
فصل نوشته می شود سپس کلمه : in و نام ویراستار کتاب، سپس عنوان کتاب و محل نشر ، ناشر، سال و شماره صفحه آورده می شود (در صورتی
که شماره نشر وجود دارد پس از نام کتاب ذکر می گردد).
مثال:

Watkins AD, Neuropharmacology. In: Kay AB, Foster JA, editors. Allergy and allergic diseases. 2nd ed. Oxford:
.Blackwell Science; 1997. P 505- 17

چنانچه منبع مورد استفاده حاصل یک کنفرانس باشد (conference proceedings) که به چاپ رسیده است برای نگارش آن به صورت
رفرنس نام ویراستاران، عنوان مطلب مورد استفاده ، نام کنفرانس، سال و ماه و روز آن و محل آن سپس محل نشر و ناشر و سال نشر نوشته می
شود. مثال:

Kimura J, Shibasaki H, editors. Recent advances in clinical neurophysiology. Proceeding of the 10th International
.congress of EMG and clinical Neurophysiology; 1995 Oct 15-19; Kyoto, Japan. Amesterdam: Elsevier; 1996

چنانچه منبع مورد استفاده مقاله ارائه شده در یک کنفرانس باشد که در کتابچه کنفرانس به چاپ رسیده است برای نگارش آن به صورت
رفرنس، نام ارائه دهندگان مقاله، عنوان مقاله، سپس کلمه : In ، نام نویسندگان کتاب کنفرانس و کلمه editors و سپس نام کنگره و سال و ماه
روز آن و محل اجرای کنفرانس. محل نشر، ناشر، سال و صفحه مورد استفاده می آید.

مثال:

Bengtsson S, Solheim BG. Enforcement of data protection in medical informatics. In: Lun KC, Degoulet P, editors. MEDINFO 72. Proceeding of the 7th world congress on Medical informatics; 1992 Sep 6-10; Geneva, Switzerland. Amsterdam: North- Holland, 1992. P1561-5

چنانچه منبع مورد استفاده انتشارات دولتی یا سازمان های دولتی باشد، نام سازمان یا دولت، عنوان منتشره، محل و سال نوشته می شود.

مثال:

NHS Executive. Clinical governance: quality in the new NHS. London: Department of Health, 1999

چنانچه رفرنس مورد استفاده در یک پایان نامه باشد ، نام دانشجو، عنوان و در گروه کلمه پایان نامه و سپس شهر و کشور و دانشگاه و سال آورده می شود.

Bunker VM. Nutrition in the elderly with particular references to essential trace elements [dissertation]. Southampton England: univ. Southampton; 1987

چنانچه رفرنس یک فرهنگ لغت یا منابع مشابه آن باشد ، نام دیکشنری، شماره نشر، محل و ناشر و سال آن ، کلمه مورد استفاده و صفحه آورده می شود.

مثال:

Dorland's illustrated medical dictionary. 29th ed. Philadelphia: W.B. Saunders; 2000. Filamin; P 675

چنانچه مقالات روزنامه در متن مورد استفاده قرار گیرد نام نویسنده مقاله ، عنوان، نام روزنامه سال و ماه و روز انتشار ، قسمت یا section آن نوشته

(می شود) ستون آن به طور اختیاری در پراکنش می تواند نوشته شود

(Charter D. Patients die after wrong transplant. The times 2001 Sept 13; Sect. A: 2(Col. 4

چنانچه از یک نقشه به عنوان رفرنس استفاده می شود طریقه نگارش آن به این شکل است که : نام پدیدآورنده نقشه و عنوان شغلی افراد ، نوع نقشه مورد استفاده و در گروه کلمه نقشه آورده می شود. محل نشر و نام ناشر و سال آن نوشته می شود.

مثال:

Pralt B, Flick P, Vynne C, Cardiographers. Biodiversity hotspots [map]. Washington: Conservation International; 2000

طریقه رفرنس نویسی در فارسی

در رفرنس نویسی فارسی و انگلیسی اعم از مقاله، کتاب، پایان نامه، برخی علایم در مکان های خاص استفاده می شوند. مثلاً:

نقطه

الف) پس از اسم آخرین نویسنده

ب) پس از عنوان کتاب یا مقاله

ج) آخر عبارت

ویرگول

الف) برای جداکردن اجزاء کوچک از یکدیگر مثلاً آسامی نویسندگان از هم

ب) در فارسی نویسی برای جداکردن نام خانوادگی و نام کوچک نویسنده

سمی کولون (؛)

برای جدا کردن اجزاء بزرگتر استفاده می شود. مکان های مورد استفاده مثل: الف) پس از سال انتشار کتاب یا مقاله
ب) در رفرنس نویسی فارسی، پس از نام کوچک هر نویسنده قبل از نام نویسنده بعدی آورده می شود. (در رفرنس نویسی انگلیسی بین نام و نام
خانوادگی نویسنده هیچ علامتی قرار نمی گیرد بنابراین بین نام دو نویسنده از کاما استفاده می شود).

دو نقطه

در سه مکان استفاده می شود:

الف) بین محل نشر و نام ناشر هم در رفرنس نویسی فارسی و هم انگلیسی مثلاً: تهران: مرکز نشر دانشگاهی یا St. Louis: Mosby

ب) پیش از شماره صفحه هم در فارسی و هم در انگلیسی

ج) برای جدا کردن عناوین فرعی از اصلی مثلاً. Endocrine disorders: pathophysiology of diabetes mellitus.

گیومه « » :

در رفرنس نویسی فارسی عنوان مقالات چاپ شده در مجلات، فصول کتاب، برنامه های رادیوتلوویزیونی، مقاله های ارائه شده در سمینارها و
تمامی گزارشات علمی چاپ نشده مثل پایان نامه ها، داخل گیومه قرار می گیرد.

مثل: راستی اردکانی، مجید. « پیوند هیپاتوسیت های بالغ در سیستم پورت کبد خرگوش ». پایان نامه تخصصی جراحی عمومی، دانشکده پزشکی،

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۷۲

الف) طریقه نگارش مقالات به عنوان رفرنس در فارسی

مشابه نگارش مقالات انگلیسی است با این تفاوت که:

۱- در مواردی که نویسندگان مقاله تا ۳ نفر باشند اسم تمام نویسندگان نوشته می شود و نفرات بعد به صورت همکاران یا دیگران اضافه می شود.

۲- عنوان مقالات چاپ شده فارسی در مجلات، سمینارها، فصلی از یک کتاب و تمامی گزارشات علمی چاپ نشده در داخل گیومه قرار می گیرد.

مثال: جمشیدی حمیدرضا. «علوم پزشکی جامعه نگر». آموزش و درمان، شماره ۶(۸)، بهار ۲، ۱۳۷۴-۳

ب) طریقه نگارش کتب به عنوان رفرنس

نام خانوادگی نویسنده، نام کوچک نویسنده. نام کتاب، ترجمه، نام و فامیل مترجم یا مترجمین، محل نشر، ناشر، سال.

۱) کتاب دارای یک نویسنده

حری، عباس. آیین گزارش نویسی. تهران: دبیرخانه هیأت امنای کتابخانه های عمومی کشور، ۱۳۷۴ چنانچه تا سه نویسنده باشد نام هر سه
آورده می شود و اگر بیش از آن باشد پس از نفر سوم و دیگران اضافه می شود.

۲) چنانچه کتابی فاقد نویسنده باشد: عنوان کتاب، محل نشر و ناشر و نام سازمان یا شرکت و سال آن آورده می شود.

مثال: اطلس تشریح بدن انسان. تهران: شرکت جغرافیایی و کارتوگرافی ایران، ۱۳۷۰

۳) چنانچه سازمان یا ارگانی منتشر کننده کتاب باشد در ابتدا نام آن سازمان و سپس عنوان کتاب، محل نشر و ناشر و سال آورده می شود.

۴) چنانچه ترجمه یک کتاب به عنوان رفرنس معرفی شود طریقه نگارش آن به این ترتیب است که ابتدا نام خانوادگی و اسم کوچک نویسنده
اصلی، نام کتاب، ترجمه، نام و نام خانوادگی مترجم یا مترجمین، محل نشر و ناشر و سال آن آورده می شود.

مثل: بیشارا، سمیر. ارتودنسی بیشارا. ترجمه سیدحمید راجی، علی طیبی. تهران: انتشارات شایان نمودار، ۱۳۸۱ چنانچه کتاب ویرایش نخست
نباشد شماره ویرایش پس از اسم کتاب آورده می شود.

۵) چنانچه از بخشی از کتاب که دارای چند نویسنده است استفاده شود ابتدا نام خانوادگی و نام نویسنده فصل مورد نظر بعد نام آن فصل، سپس
کلمه در: و بعد نام خانوادگی و نام نویسنده کتاب، محل نشر و ناشر و سال آورده می شود.

مثال: رادمش، حسن. «نقش ایمنی در اطفال» در: اسدی، ابراهیم. طب اطفال. تهران: توس، (۱۳۷۱)

ج) پایان نامه ها:

ابتدا نام خانوادگی و نام دانشجوی پایان نامه ، سپس عنوان در گیومه و سپس کلمه پایان نامه عمومی یا تخصصی و سپس دانشکده و دانشگاه مربوطه و سال آن آورده می شود.

مثال: ابراهیمی چهارم، محمود اسماعیل. «بررسی تأثیر MTAD بر استحکام باند برشی ادهزیوهای سلف اچ به عاج». پایان نامه تخصصی ترمیمی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، (۱۳۸۴)

د) طریقه نگارش مقاله به سبک فارسی:

نام خانوادگی و نام کامل نویسنده، عنوان مقاله در گیومه و سپس نام مجله، سال و شماره و ماه انتشار و شماره صفحات آورده می شود.

مثال: دیهیمی، پرویز؛ محزونی، پروین؛ ترابی نیا، نکیسا. « بررسی حضور مارکرهای میوایی تلیالی در تعیین هیستو ژنزیلئومورفیک آدنوما و موکوپای در مویید کارسینوماى غدد بزاقی» مجله دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی ، دوره ۲۴ شماره ۱ بهار ۱۳۸۵: ۸۵- ۷۶،

چنانچه از مجموعه خلاصه مقالات سمینارها یا کنفرانس ها به عنوان منبع استفاده می شود ، عنوان کنگره ، کلمه خلاصه مقالات ، محل اجرا و برگزارکننده و سال آورده می شود.

مثال: نهمین همایش سراسری انجمن اندودنتیست های ایران ، خلاصه مقالات در برنامه های علمی ، اصفهان: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان ، ۱۳۸۵،

چنانچه از مقاله ای که در سمینار یا کنفرانس ارائه شده به عنوان رفرنس استفاده شود ، نام خانوادگی و نام نویسنده ، عنوان مقاله در گیومه کلمه در: عنوان کنگره، ماه و روز برگزاری کنگره، محل و برگزار کننده، سال آورده می شود.

مثال: زارعی، مینا. « حوادث حین درمان ریشه» در: نهمین همایش سراسری انجمن اندودنتیست های ایرانی (اول تا سوم شهریور) خلاصه مقالات، اصفهان: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۵

منابع :

۱- University of Southampton Writing references your work
<http://www.soton.ac.uk/library/subjects/references/index.html>

۲- International committee of Medical Journal Editors: Uniform requirements for manuscripts submitted to
.Biomedicl Journals: Writing and editing for Biomedical publication: available in: [HTTP://www.icmje.org/#aboutur](http://www.icmje.org/#aboutur)

۳- References Styles: Harvard and Vancoaver (25 Aug 2006). Available In: <http://www.bma.org.uk/ap.nsf/content/>
.LIBReferencesstyle

۴- National library of medical Journal editor's uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical
.Journals: Sample reference. Available in: <http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform-requirements.html>

۵- راستی اردکانی، مهدی؛ ادیبی، پیمان. شیوه نگارش متون علمی. اصفهان: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان،